БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 24 (5053) ФЕВРАЛИИН 3 ПЯТНИЦА 1950 он

Сэн 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Һунгалтануудта эмхидхэлэй талаарнь бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табиха

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай үдэр хүрэтэр һара хахадһаа доошо саг үлөө. Һунгалтануудта бэлэдхэл бүхы орон доторнай үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна.

Ороной городууд ба тосхонуудта агитационно-пропагандистска хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Партийна организацинуудай хүтэлбэри доро, агитаторнуудай ба пропагандистнуудай олон тоото арми Сталинска Конституциин агуухэ принципүүдые, дэлхэй дээрэ эгээн демократическа советскэ һунгуулиин системын гол удхые, СССР-эй гражданинуудай үндэһэн гол эрхэнүүд ба уялганuудые ажалшадта тайлбарилжа үгэнэ.

Агитаторнууд болбол Ленин — Сталинай партиин хүтэлбэри доро манай арадай туйлаһан агуухэ илалтануудые, капиталистическэ байгуулалтада орходоо социалистическэ байгуулалтын үлүү һайниие бодото ба эли тодо жэшээнүүд дээрэ харуулна. Империалистическэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүүсэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэгшэ советскэ гүрэнэй эб найрамдалда дуратай тон сэхэ шууд гадаадын политикые олонигтэдэ ойлгуулжа үгэнэ.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд тухай Указай туннхаглагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн гурбан неделиин туршада орон доторнай һунгалтануудта бэлэдхэхэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин Центральна комисси байгуулагдаад, хүдэлмэрилжэ байна. Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха союзна ба автономно республикануудай, автономно областьнууд ба национальна округуудай һунгуулиин комиссинууд, Союзай Советдэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд, Национальностьнуудай Советдэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд ба һунгуулиин Участково комиссинууд ажал-ябуулгаяа эхилэнхэй.

Соведүүдэй бүхы ажал-ябуулгань түрэл советскэ гүрэнөө бэхижүүлгэдэ гүн ехэ анхарал табидаг арадай эдэбхи хэшээл ба үүсхэл дээрэһээ үндэһэлнэ. Мүнөө, СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлэй ябуулагдажа байхада, арад түмэнэй агуухэ творческо хүсэниинь имагта ехээр бадаржа байна. Үргэн олон һунгагшад һунгуулиин кампанида эдэбхитэйгээр хабаадана. Ажалшад болбол Эхэ оронойнгоо үнэтэ патриодуудые, промышленностиин, транспортын ба хүдөө ажахын новаторнуудые, интеллигенциин түлөөлэгшэдые һунгуулиин комиссинуудта эльгээбэ. Бүхы советскэ арадай үндэр дээдэ итгэл найдабарида хүртэгшэ, һунгуулиин комиссинуудай гэшүүд гүрэнэй шухала уялгаяа гүйсэдхэн бэелүүлжэ захалаа.

Һунгалтанууд тухай Дурим хадаа һунгуулиин бүхы комиссинуудай, тусхайлан хэлэбэл, Союзай Советдэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинуудай ба Национальностьнуудай Советдэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинуудай уялганууд ба ажал-ябуулгые тодорхойлно. Эдэнэй шухалын шухала зорилго юуб гэхэдэ, «СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дуримэй» хэлбэришэгүйгөөр гүйсэдхэглэлгые һунгуулиингаа округой территори дээрэ адаглан хараха, һунгуулиин Участково комиссинуудай буруу ябуулганууд тухай гомодолнуудые хаража үзэхэ ба гомодолнууд тушаа шиидхэбэринүүдые гаргаха, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр һунгуулиин участогуудай xaha саг соогоо тогтоогдолгые адаглан хараха, һунгагшадай списогүүдые саг сооһь зохёолго ба бүгэдэнниитын мэдээ болгожо хүргэлгые адаглан хараха гэхэ мэтэ болоно. Һунгалтанууд тухай Дуримөөр хараалагдаһан бүхы уялгануудые бэелүүлгэ хадаа һунгуулиин комиссинуудай хэхэ ёһотой гүрэнэй шухала удхатай түрүүшын ээлжээнэй хэрэг мүн.

Ухаамуутай хүнүүд ба һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүдһээ бусад, 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудта хабаадана. 1946 ондо СССР-эй Верховно Советдэ депутадуудые һунгалгада бүхы һунгагшадай 99 үлүүтэй процентын хабаадаһаниинь мэдээжэ!

Иимэ туйлай ехэ хүдэлмэри хадаа һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ ехэ бэлэдхэл хэхыень нютагуудтахи Соведүүдһээ, һунгуулиин комиссинуудһаа, манай бүхы партийна ба олониитын организацинуудһаа эринэ.

Һунгалтануудта эмхидхэлэй талаарнь бэлэдхэлгын гол зорилго юуб гэхэдэ, Сталинска Конституцяар олгогдоһон эрхэеэ һунгагша бүхэнэй бүрин эдлэхэ ябадал хангаха шухала.

Иимэл ушарһаа, һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ талаарнь бэлэдхэхэ хэрэгтэ ямаршье «жэжэ зүйлнүүд», ямаршье хоёрдохи ээлжээнэй асуудалнууд гэжэ байхагүй, байхашье ёһогүй —бултадаа шухала удхашанартай!

Һунгагшадай список зохёолгые жэшээ болгон абаад үзэе. Һунгуулиин эрхэтэй ба списогүүдые зохёохо үедэ тус Соведэй территори дээрэ (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) ажаһууһан, тиигээд һунгалтын болохо үдэр 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд һунгагшадай списогүүдтэ оруулагдахань элитэ. Тиимэ болохолоороо, зорилго юуб гэхэдэ, һунгагшадай списогүүдэй тон тодорхой һонор ба үнэн зүб байлга хангаха, энэ хүдэлмэри ябуулхадаа һунгуулиин эрхэтэй бүхы гражданинуудые бүримүһэн хараадаа абажа, списогүүдтэ оруулха, списогууд дотороо һунгагшадай фамилинууд, нэрэнүүд ба обогуудые, наһа ба ажаһуудаг газарые буруугаар бэшэхэ ябадал гаргахагүй хэрэгтэй.

Дүримэй ёһоор, ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком хадаа һунгалтануудһаа 30 хоног урид һунгагшадай списогүүдые бүгэдэнниитын харахын тулада үлгэхэ гү, али Соведэй гү, али һунгуулиин участогай байра соо тэдэ списогүүдтэй танилсаха арга боломжо һунгагшадта хангаха ёһотой. Списогүүдые бэлэдхэхэ болзорнуудай ойротожо байһые, эдэ бүхы хүдэлмэриин имагта тодо һонороор, багаханшье алдуугүйгөөр хэгдэхэ ёһотойе хараадаа абажа, нютагуудтахи Соведүүдэй гүйсэдкомууд энэ хэрэгтэ эгээн ехэ анхарал хандуулха, һунгагшадай списогүүдые зохёолгодо хүсэд грамотна хүнүүдые, түбхын түрүүндэ советскэ ба олониитын организацинуудай эдэбхитэдые, интеллигенциие ба һурагша залуушуулые хандуулха уялгатай.

Нютагуудтахи Соведүүд, партийна ба олониитын организацинууд болбол һунгуулиин участогууд, агитпунктнуудые һайтар түхеэрхэ тухайда, һаадгүй хүдэлмэри ябуулхада шухала бүхы зүйлнүүдээр тэдэниие хангаха тухайда анхарал табиха ёһотой. Һунгуулиин Участок бүхэниие түлишээр ба мебелеэр. агитпунктнуудые — һунгуулиин литератураар, газетэнүүдээр, журналнуудаар ба плакадуудаар хангаха хэрэгтэй.

Тэрэшэлэн холын участогуудые һунгуулиин документнүүдээр, литератураар ба элдэб хэрэгсэлнүүдээр хангаха тухайда, тэдээнһээ информацинууд ба тоосоото мэдээнүүдые һунгуулиин Окружной комиссинуудай абаха арганууд тухайда нютагуудтахи партийна ба советскэ органууд эрхэбэнһэе анхарха ёһотой.

Һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ талаарнь бэлэдхэхэ гээшэ гүрэнэй шухала удхатай хэрэг мүн. Энэ хэрэгэй амжалтань, хамагай түрүүндэ, нютагуудтахи партийна организацинуудай үдэр бүриин хүтэлбэриһөө, энэ хүдэлмэридэ нютагуудтахи Соведүүдэй ба манай бүхы олониитын анхарал оролдолго гаргалгаһаа дулдыдаха байна.

Агитационно-пропагандистска ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин үргэн далайса, үндэр хэмжээн хадаа манай агуухэ социалистическэ Эхэ ороной гүрэнэй засагай дээдэ органдо һунгаха һунгалтануудта бүхы талаарнь, эрхим һайнаар бэлэдхэхэ ябадал хангаха байна.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

РЕСПУБЛИКАМНАЙ ҺУНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЖЭ БАЙНА

350 агитаторнууд

350 агитаторнууд, тэдэнэрэй 80 тухайнь багшанар, врачууд, агрономууд ба зоотехнигүүд, мүнөө Зэдын аймагай колхозниигуудай гэр байрануудаар ябажа агитаци хэнэ.

Гадна, ВКП(б)-гэй айкомой ба аймгүйсэдкомой лекторнүүд колхозуудта гаранхай. Тэдэнэр ажалшадай дунда лекцинүүдые олоор уншана.

Багша Содбоевой оролдосотой ажал

Хэжэнгын аймагай Дэдэ-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой агитаторнууд ССР Союзай Верховно Советдэ һунгалтанууд болохонь гэжэ дууламсаараа колхозниигуудай дунда ябуулха агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин түсэб зохёоһон байха юм. Тус колхозой дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Б. Санжимитыпов агитаторнуудтаа заабари үгэжэ, хүдэлмэрилхэ участогыень тодорхойлһон байгаа.

Колхозой улаан булан болон клуб һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Үдэшэ бүхэндэ тэндэ колхозниигууд сугларжа, хөөрэлдөө хэнэ.

Тус колхозой дэргэдэхи эхин һургуулиин багша нүхэр П. Содбоев агитколлективэй хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлмэрилхэ зуураа, агитаторнуудай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ занятинуудые хэдэг юм. Энэ нүхэр өөрөө участогуудта ябажа, малшадай ба колхозниигуудай дунда һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэдэг байна.

Мүнөө колхозой агитаторнууд нүхэд Дашицыренова Дыжит, Бабуева Бальжит, Ганжитова Цыпилма, Шагдуров Будажап болон бусад «СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дуримөөр» һунгагшадай дунда 3—4 һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Ц. Цыдыпов.

Эрхим агитаторнууд

СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ тухай Указые Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной «Улаан туяа» колхозой дэргэдэхи парторганизациин агитаторнууд ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

Агитаторнууд Ш. Эрдынеев, Д. Нагмитов, М. Бакланова, Ш. Цыдыпов ба бусад һунгалтануудта бэлэдхэлэй түрүүшын үдэрһөө һунгагшадта һунгуулиин Дуримые ойлгуулжа байна.

Ц. Гармаев.

Гүн тайга соо

Һунгуулиин шэнэ участокта

Шэлэнтын үндэр үндэр хадануудһаа үргэлжэлжэ, Худан голой зүүн талые хушаһан гүн ехэ ой тайга соогуур Патайн горхон гарадаг юм. Эндэ һая хүрэтэр хон жэн байһан юм. Мүнөө Патайн горхон шадарай ой тайгын түхэл шарай хубилжа, электрохюрөөгэй шааяан, һүхын сууряагаар зэдэлэн байдаг.

Эндэхи нэлэнхы ехэ ой тайгын барилгын модо элбэгтэй туладань, Патайн горхоной эрье дээрэ модо бэлэдхэлэй механизированнэ участок бии болгогдоо һэн. Энэ участогһаа үдэр һүнигүй, жэлэй дүрбэн сагта эрхим шанартай барилгын модон Эсэгэ оронойимнай ехэ ехэ барилгануудта эльгээгдэжэ байдаг болоо. Мэнэ һаяхан, 1949 оной намар Патайн горхоной эрье дээрэ 2—3 бишыхан гэрнүүд байгша һэн. Теэд, мүнөө эндэ хэдэн арбаад сэбэр зохид гэрнүүд бодхоогдоо. Тиигэжэ, Хориин механизированнэ леспромхозой шэнэ участок бии болсо. Модо бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүд эгээл шэнэ техникээр хэгдэнэ.

Эндэхи модошодой ажабайдал танигдэн ба сэнгүү хүхюу клуб, улаан булангууд сооһь радиоприемнигууд ханхинана.

Энэ участогай клуб гоёор түхеэрэгдэнхэй. Үүдэн дээрэнь арадуудай агуухэ вождь нүхэр Сталинай портрет, тэрээнэй хоёр хажуугаар: «СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ үдэр — 1950 оной мартын 12-то», «Һунгуулиин үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтая» гэһэн плакат ба лозунг байна. Тэрээнэй доодо тээ «Патайн горхоной һунгуулиин № 125 участок» гэжэ бэшээтэй гаршаг харагдана. Эндэ агитпункт тогтонхой. Һонирхолтой лекцинүүд, элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд хододоо болодог.

Агитпунктын уужам һаруул зал соо олон тоото столнууд.. Тэрээн дээгүүр ород ба бурят хэлэн дээрэ һунгуулиин Дуримүүд, Сталинска Конституци, Ленин, Сталинай зохёолнууд, элдэб газетэ, журналнууд табяатай.

Модошод-һунгагшадай дунда хэдэн арбаад агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр модо отололгын, шэрэлгын, таллуулгын болон бусад бүхы хүдэлмэринүүд дээрэ социалистическэ мүрысөөе үүсхэдэг түрүү зонууд юм.

Гүн ехэ ой тайга соо урган гараһан модошодой тосхондо ажаһуугшад СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Д. Доржиев.

«СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ Дурим» тухай хөөрэлдөөнүүдые республикын столицын агитаторнууд хаа хаанагүй ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын һунгуулиин № 55 участогай агитатор нүхэр Н. Н. Гаркуша гэгшэ өөрынгөө участогай һунгагша Г. Шлыковэй гэртэ һунгагшадтай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

Е. Кондратьевай фото.

Комсомольско агитбригаданууд

ОРЛИК. (Радиогоор абтаба). ВЛКСМ-эй айкомой бюрогой болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай таһагай шиидхэбэреэр, Ахын аймагай колхозуудта туһалхын түлөө хоёр агитбригада эмхидхэгдэбэ. Тэдэнэр аймагай центрын комсомолецуудһаа бүридэнхэй.

Агитбригадынхидай хүсөөр «Ким» колхозой дэргэдэ агитпункт түхеэрэгдөө. Гадна, фермэ болон гүүртэнүүдтэхи улаан булангуудые лозунг, плакадуудаар шэмэглээ. Һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүд болон газетэ уншалганууд политическэ үндэр хэмжээтэйгээр үнгэргэгдэнэ.

Г. БУЛГУТОВ.

Залуу һунгагшадай суглаан

Тарбагатайн аймагай Куйтунска сельсоведэй залуу һунгагшадай суглаан һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тэндэ СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудай бэлэдхэлдэ залуушуулай хабаадалга тухай асуудал хэлсэгдэһэн байна.

Агитатор Мясников агитпунктые даагша Кубышкин гэгшэд агитационно хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулна. Клуб болон улаан булангуудые шэмэглэн гоёолгодо хабаадалсана.

М. Гроссман.

Участогуудтаа дары гараха

Улан-Удын Городской районой территори дээрэ һунгуулиин 17 участогууд эмхидхэгдэһэн байна. Тиихэдэ һунгуулиин участок бүхэнэй дэргэдэ агитпунктнууд нээгдэнхэй. Эдэ агитпунктнуудһаа 1000 шахуу агитаторнууд өөһэд өөһэдынгөө участогуудта гаража, һунгагшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэринүүдые ябуулна.

Агитпунктнуудта агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Агитационно хүдэлмэри ябуулгада №№ 1, 3, 6 агитпунктнуудай коллективүүд шалгаржа ябана. Энэ агитпунктнууд һайнаар түхеэрэгдэһэн байха юм.

Гэхэ зуура, зарим агитколлективүүд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Центральна Гастрономой, гүрэнэй типографиин, «Красный Восток» артелиин агитаторнууд һүүлшын үдэр хүрэтэр өөһэдынгөө агитучастогуудта гараагүй байһаар. Тэндэхи партийна организацинууд агитаторнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха зорилготой.

Н. Хорошунова.

МАНАЙ АЙМАГАЙ АГИТАТОРНУУД

Д. САНЖИМИТЫПОВ,
ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь

Иволгын аймаг соо 500 гаран агитаторнууд хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэй дунда хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд — багшанар, врачууд, агрономууд, зоотехнигүүд,—хамта 150 гаран эдэбхитэд оролсоно. Колхозуудай, МТС-үүдэй, эмхи зургаануудай эрхим түрүү хүнүүд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ.

Агитколлективүүдэй хүдэлмэриие партийна организацинууд толгойлно. Тэдэнэр хадаа ВКП(б)-гэй Обкомой VII пленумэй тогтоолые дүүргэлгэдэ гол анхаралаа хандуулна.

Сталинай, «Осоавиахим», Калининай, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай болон Иволгын, Саянтын МТС-үүдэй, Иволгын дунда һургуулиин партийна организацинуудай агитаторнууд һунгуулиин кампаниин түрүүшын үдэрһөө эхилэн һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэндэхи ба бусад агитколлективүүдэй агитаторнууд һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриие түсэбэй ёһоор ябуулна. Агитаторнууд хөөрэлдөө, газетэ ба журнал уншалга, лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, һунгуулиин Участково комиссинуудай хүдэлмэридэ түһалалсана, һунгагшадай списогүүдые табилсана, агитпунктнуудые түхеэрэлсэнэ, клубууд болон улаан булангуудые шэмэглэн гоёолсоно.

Мүнөө аймаг соо һунгуулиин 20 участогууд байгуулагданхай. Агитпунктнуудые даагшанар томилогдоод, ажаллажа эхилэнхэй.

Нүхэд Цыденова, Шалтыков, Базарова, Айдаева (Иволгын дунда һургуули), Миронов (Доодо-Иволгын һургуули), Мягких (Саянтын МТС), зоотехник Дондуков, Социалистическэ Ажалай Герой Будацырен Тугутов ба бусад агитационно эрхим ажалаараа бусадһаа илгарна. Агитациин шэнэ шэнэ формонуудые олохо талаар тэдэнэр үүсхэл оролдолго гаргана. Өөһэдынгөө хөөрэлдөөнүүдые тодо һонороор, хурсаар үнгэргэнэ.

Калёновско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитатор, МТФ-е даагша нүхэр Шунков агитаци хэхэдээ, нютагайнгаа байдалые үргэнөөр харуулна. Колхозойнгоо малажалые яажа хүгжөөжэ байһан тухай, фермынгээ 1945 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һү һаадаг болоһон тухай хэлэнэ. Мүн ниитынгээ ажалай саашадаа хүгжэхэ түсэбые хэлэжэ үгэдэг юм.

Оронгын уншалгын байшан мүн лэ жэшээтэ һайнаар ажаллана. Нютагай интеллигенциин хүсөөр, лекци болон элидхэлнүүдые тэндэхи хүдөөгэй лектори эмхидхэнэ. Һаяхан асуудал ба харюунуудай вечер үнгэргэгдөө. Тэндэ 100 гаран хүн хабаадалсаа.

«Мартын 8», «Осоавиахим», Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай клубууд, Иволгын уншалгын байшан нилээд һайнаар хүдэлмэреэ эмхидхэжэ шадаһан байна. Иволгын, Оронгын, Саянтын һургуулинууд үнэтэ үүсхэл гаргаа. Тэдэнэр малажалай фермэнүүдтэхи улаан булангуудые шефтэ абаа, Молотовой, 18 партсъездын нэрэмжэтэ ба «Улаан Оронго» колхозуудай фермэнүүдтэхи улаан булангуудые һайнаар түхеэрээ, хүдэлмэриинь һайжаруулаа.

Агитационно - пропагандистска хүдэлмэридэ аймагай партийно-советскэ эдэбхитэд олоороо хабаадалсана. Тэдэнэй хүсөөр СССР-эй Конституци тухай, советскэ патриотизм, арадуудай хани барисаан, Ленин—Сталинай парти, советскэ һунгуулиин системэ ба бусад хамта 20 гаран темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаха юм. Жэшээлхэдэ, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цыренжапов «Сталинска Конституци —дэлхэй дээрэ эгээл демократическа конституци» гэһэн темээр аймагай центртэ болон Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо лекци хэхэ байна. Нүхэд Бессонова (Уполминзаг), Бимбаев (ВКП(б)-гэй айком), Хабалтуев ба бусад лекцинүүдые бэлэдхэнхэй.

Манай аймагай ажалшад, бүхы оронойнгоо ажалшадтай хамта СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудые ажалай ба политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа байна. Социалистическэ мүрысөөнэй долгин үдэр бүри эршэ хүсэ нэмэжэ үргэдэнэ. Саянтын, Иволгын МТС-үүд Советскэ Армиин үдэр—февралиин 23 хүрэтэр тракторнууд болон хүдөө ажахын машина зэбсэгүүдые заһабарилжа дүүргэхэ уялга абанхай. Энэ үгэлөө тэдэнэрэй заатагүй хүрэхэ байһанда этигэнэбди. Кировэй нэрэмжэтэ, «Осоавиахим» ба бусад колхозууд модо бэлэдхэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 1000—2000 кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаа.

Ажалшадай иимэ элэбхитэ агитаторнууд болон партийна организацинууд толгойлон хүтэлбэрилнэ.

Аймагай партийна организаци СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудта эрхимээр бэлэдхэжэ шадаха гээшэ. Тиигэжэ, гражданин бүхэнэй арюун эрхэеэ эдлэхые хангаха байна.

РСФСР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые 1949 ондо дүүргэлгын дүнгүүд тухай

РСФСР-эй СТАТИСТИЧЕСНЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

1949 ондо РСФСР-эй республиканска ба нютагай промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын хүгжэлтэ, капитальна барилга, эд товарай эрьесые эршэдхэлгэ ба арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжэзе дээшэлүүлгэ иимэ мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

1949 ондо республиканска ба нютагай промышленностиин валова продукци бүтээн гаргалгын түсэб РСФСР-эй Министерствонүүдээр ба ведомствонүүдээр иигэжэ дүүргэгдэа:

	Жэлэй түсэбые 194+ он соо дүү р. гэлгын процент
РСФСР-эй нютагай промышленностиин Министерство	108
РСФСР-эй нютагай түлишын промышленностиин Министерство	104
РСФСР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерство	101
РСФСР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерство	105
РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин Министерство	110
РСФСР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерство	103
РСФСР-эй мяха ба һүнэй промышленностиин Министерство	100
РСФСР-эй загаһанай промышленностиин Министерство	101
РСФСР-эй автомобильна транспортын Министерство	102
РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи олзоборилгын кооперациин Управлени	107
РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи модоной олзоборилгын кооперациин Управлени	110
Всекоопинсоюз	111

1949 ондо валова продукци бүтээн гаргаха түсэбөө республиканска ба нютагай гүрэнэй промышленность 106 процент, олзоборилгын коопераци ба инвалидуудай коопераци 108 процент дүүргээ.

1949 ондо республиканска ба нютагай промышленность түсэбһөө гадуур нилээд ехэ тооной промышленна продукци, хюрөөдэгдэһэн материалнууд, хирпиисэ, мел, гипс, хажуур, хутага ба столовын вилкэ, металлическа амһарта, гуурһа, карандаш, бэшэгэй машинканууд, улһан ба хилгааһан бүдүүд, бельёгой бүд, мяхан, кондитерска зүйлнүүд, крахмал, сай ба бусад янзын промышленна продукци бүтээн гаргаа.

РСФСР-эй нютагай промышленностиин Министерство, РСФСР-эй нютагай түлишын промышленностиин Министерство, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи олзоборилгын кооперациин Управлени валова продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө бүхы дээрэнь гүйсэдхэһэн болобошье, зарим зүйлэй продукциин талаар тэрэнээ дутуу дүүргэһэн байна.

II.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай промышленностиин, олзоборилгын кооперациин, инвалидуудай кооперациин үйлэдбэрилдэг промышленна продукциин зарим зүйлнүүдынь, 1948 онойхитой жэшээлхэдэ, 1949 ондо иимээр хубилаа:

	1948 оной сасуубал 1949 он процентээр
Нүүрһэн	117
Торфобрикет	113
Хара металлнуудай прокат	137
Хирпиисэ	141
Извёстко	128
Гипс	133
Мел	117
Черепиисэ	134
Хэрэгсэлэй модонуудые зөөлгэ	108
Хюрөөдэгдэһэн материалнууд	127
Хажуурнууд	125
Столовын хутаганууд	147
Столовын вилкэнүүд	118
Металлическа амһарта	106
Шаажан табагууд	122
Блюдцэнүүдтэй аяганууд	157
Чайнигууд	143
Мебель	113
Патефонууд	171
Хүгжэмэй шипкоэ инструментнүүд	108
Бэшэгэй машинканууд	130
Һурагшадай тетрадьнууд	129
Карандашууд	123
Гуурһан	120
Хлопчатобумажна бүдүүд	123
Улһан бүдүүд	124
Хилгааһан бүдүүд	120
Булгайр гутал	115
Валенка гутал	115
Оймһоной зүйлнүүд	129
Бельегой бүд	138
Гадар хубсаһанай бүд	105
Колбасна зүйлнүүд	149
Ургамалай тоһон	148
Загаһа барилга	107
Кондитерска зүйлнүүд	129
Макаронно зүйлнүүд	119
Виноградна архи	127
Патока	164
Хүрай крахмал	169
Натуральна сай	155

Промышленна продукциин шанар ба ассортиментнь 1949 ондо улам һайжаржа ургалжалаа. Зүгөөр, хүнгэн, эдеэ хоолой ба нютагай промышленностиин, олзоборилгын кооперациин зарим предприятинууд промышленна продукциин ассортимент ба шанар тушаа тогтоогдоһон гүрэнэй түсэбые дүүргэнэгүй.

РСФСР-эй ажахые хангалгын түсэб 1949 ондо дүүргэгдэа. Үнгэрэгшэ жэлдэ РСФСР-эй республиканска ба нютагай ажахы 1948 онойхиһоо нилээд ехэ түүхэй эдүүд, материалнууд, түлишэ, электроэнерги ба түхеэрэлгэ абаһан байна.

1949 он дотор РСФСР-эй республиканска ба нютагай промышленностьда түхеэрэлгэ ашаглаха ябадал һайжараа. Гэхэ зуура, 1949 ондо түхеэрэлгэ ашаглаха тушаа түсэбөөр тогтоогдоһон нормонууд промышленностиин зарим һалбаринуудта, илангаяа ой модоной ба нютагай түлишын промышленностьда түйлагдаагүй. Түхеэрэлгын хүсэнүүдэй ашаглагдаагүй нилээд ехэ резервэнүүд нютагай промышленностьда ба олзоборилгын кооперацида бии байна.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай ажахын предприятинуудта түүхэй эдүүдые, материалнуудые, түлишэ ба электроэнергиие ашаглалга һайжараа. 1949 он соо промышленна предприятинуудта ба коммунальна электростанцинуудта түлишэ гаргашалха нормонууд доошоо оруулагдаа, нютагай ба кооперативна промышленностьда металл ба бусад хэдэн материалнуудые гаргашалха нормонууд доошоо оруулагдаа. Гэбэшье, предприятинуудта, илангаяа барилганууд дээрэ, материал, түлишэ, электроэнерги саашадаа арбилха ба ашаглалгые һайжаруулха нилээд ехэ резервэнүүд бии байна.

1949 ондо республиканска ба нютагай ажахын олон һалбаринууд техническэ талаараа улам оньһожоруулагдаа, хүндэ ба хүшэр хүдэлмэринүүдые механизацилгын хэмжээн дээшэлүүлэгдээ, технологическа шэнэ процессүүд, машинанууд ба механизмууд шудалагдаад, ашаглагдажа байна. Гэхэ зуура, нютагай түлишын промышленностиин шахтануудта нүүрһэ малтан абалгые механизацилха, барилгын хүдэлмэринүүдые комплексно ёһоор механизацилха, модо бэлэдхэлые механизацилха тушаа, нютагай промышленностьда ба олзоборилгын кооперацида технологическа ба үйлэдбэриин шэнэ процессүүдые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ тушаа тогтоогдоһон даалгабаринуудые дүүргэхэ талаар гээгдэһэн ябадал бии байгаа.

III

1949 ондо РСФСР дотор орооһото ба техническэ культурануудай валова ургаса 1948 онойхиһоо ехэ болоо.

1949 ондо ургаса абахаар тариглдаһан бүхы тарилгын талмай, 1948 онойхитой сасуулбал, 4,9 миллион гектараар ехэ болоһон байха юм. Техническа культурануудай тарилгын талмай 16 процентээр, тэрэ тоодо лен-долгунецын—31 процентээр, наран сэсэгэй—11 процентээр ехэдхэгдээ.

1950 ондо ургаса үгэхэ намарай тарилгын түсэб колхозуудаар 103 процент, РСФСР-эй совхозуудай Министерствын совхозуудаар 102 процент, РСФСР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерствын совхозуудаар 108 процент, РСФСР-эй мяха ба һүнэй промышленностиин Министерствын совхозуудаар 109 процент дүүргэгдэа.

1949 он дотор РСФСР-эй колхозууд ба совхозуудта хабарай пар 1948 онойхиһоо 4,6 миллион гектараар үлүү ехээр хахалагдаа. Колхозуудта хабарай пар 1948 онойхиһоо 18 процент үлүү ехээр, РСФСР-эй совхозуудай Министерствын совхозуудта 33 процент үлүү ехээр хахалагдаа.

Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые механизацилга хэлбэришэгүйгөөр ургаһан байна.

Машинно-тракторна станцинууд 1949 он дотор колхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые 1948 онойхиһоо 23 процент ехээр хэбэ. *1949 ондо нэгэ тракторай* бүтээлгэнь 1948 онойхиһоо ехэ боложо, 1940 онойхитой сасуулбал, 18 процентээр дээшэлээ. 1949 ондо комбайнаар хуряагдаһан бүхы культурануудай талмайнь 1948 онойхиһоо 26 процентээр дээшээ болоһон байха юм.

РСФСР-эй колхозууд 1949 он дотор малажалай ба шубуу үсхэбэрилгын 46 мянган шэнэ фермэнүүдые эмхидхээд, 1950 оной январиин 1-дэ үхэрнүүдэйнгээ тоо толгойе, 1949 оной январиин 1-нэйхитэй сасуулбал, 19 процентээр, гахайнуудай—63 процентээр, хонид ба ямаадай—27 процентээр, моридой —11 процентээр ба шубуудай —2 дахин олон болгоо.

Колхозуудта 1950 оной январиин 1-дэ байһан ниитын ашаг шэмэтэ малнуудай тоо толгойнь дайнай урда тээхи хэмжээе нилээд үлүүлээ.

РСФСР-эй совхозуудай Министерствын совхозуудта 1950 оной январиин 1-дэ байһан үхэрнүүдэй тоо толгойнь, 1949 оной январиин 1-нэйхитэй сасуулбал, 12 процентээр, гахайнуудай—39 процентээр, хонид ба ямаадай—19 процентээр олон болобо.

РСФСР-эй европейскэ хубидахи талын ба молото талын районуудта 1949 он дотор модо һуулгалгын түсэб колхозуудаар хоёр дахин үлүүлэн дүүргэгдээ, РСФСР-эй ой модоной ажахын Министерство түсэбөө 112 процент гүйсэдхөө. Модон питомнигуудые тариха түсэб колхозуудаар 3 дахин үлүүлэн дүүргэгдээ, РСФСР-эй ой модоной ажахын Министерство түсэбөө 104 процент дүүргэһэн байна.

IV.

1949 он дотор РСФСР-эй автомобильна транспортын Министерствын автотранспортаар ашаануудые зөөлгэнь, 1948 онойхитой жэшээлбэл, 11 процентээр ехэ болоо. Ашаануудые зөөлгын түсэб 1949 ондо 106 процент дүүргэгдээ.

1949 он дотор РСФСР-эй автомобильна транспортын Министерствын автотранспортаар пассажирнуудые зөөлгэнь, 1948 онойхитой жэшэбэл, 27 процентээр ехэ болоһон ба 1949 ондо пассажирнуудые зөөлгын түсэб 110 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Гэхэ зуура, автомобильна транспорт хадаа пассажирнуудые зөөлгын хэмжээе дээшэлүүлхэ нилээд ехэ резервнүүдтэй, яахадааб гэхэдэ, ашаанай автомобильнууд ба автобусуудынь автомобильна олон ажахынуудта үшөөл дутамагаар ашаглагдадаг байна.

1949 он дотор РСФСР-эй 89 городуудта хүн зониие хүнгэн таксомоторно автотранспортаар хангалга шэнээр эмхидхэгдээ.

1949 он дотор РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи, бага гол мүрэнүүдые транспортна ашаглаха Главна управлениин гол мүрэнэй транспортаар 1949 ондо ашаануудые тээлгэ 1948 онойхиһоо 80 процентээр дээшээ болоо.

1949 оной турша соо республиканска ба нютагай удхашанартай авто-гужевой харгынууд 1948 онойхиһоо 62 процент үлүүгээр бариглаа, тэдэнһээ хатуу ба хайр шулуугаар хушагдаһаниинь хоёр хахад дахин ехэ байна. Республиканска ба нютагай удхашанартай харгынуудые капитальна заһабарилгын хүдэлмэри 1948 онойхиһоо 16 процент ехээр хэгдээ.

1949 он дотор машинно-харгын станцинууд техническэ нилээд оньһожоруулагдаа. Гэбэшье, түхеэрэлгэ ба механизмуудые дутамагаар ашаглаһанһаа шалтагаалан, харгын-барилгын хүдэлмэринүүдые механизацилха тушаа түсэбөөр тогтоогдоһон даалгабаринууд дутуу дүүргэгдэһэн байна.

V.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай ажахыда 1949 он дотор сэхэ хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээн, 1948 онойхитой жэшэбэл, 107 процент, тэрэ тоодо РСФСР-эй нютагай промышленностиин Министерствын талаар — 104 процент, РСФСР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин талаар — 112 процент, РСФСР-эй хүдөө ажахын Министерствын ба РСФСР-эй совхозуудай Министерствын талаар — 119 процент, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи харгы замай Главна управлениин талаар — 107 процент, нютагуудтахи Соведүүдэй гэр байрын ба коммунальна барилгын талаар — 111 процент болоо. РСФСР-эй мяха ба һүнэй промышленностиин Министерствын талаар 1949 ондохи капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээн, 1948 онойхитой жэшэхэдэ, нэгэ хахад дахинһаа үлүүгээр, РСФСР-эй ой модоной ажахын Министерствын талаар хэдэ дахин ехэ болоһон байна.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай промышленностьда 1949 он дотор үйлэдбэриин нэмэлтэ хүсэнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

РСФСР-эй гэр байрын гражданска барилгын Министерство барилгын-монтажна подрядна хүдэлмэринүүдэйнгээ хэмжээе 1948 онойхитой жэшэхэдэ, 20 процентээр ехэ болгоо, гэбэшье, байрын гэрнүүд, һургуулинууд болон больницануудые бариха ба ашаглалгада оруулха түсэбөө хүсэд дүүргээгүй байха юм.

Республиканска ба нютагай барилганууд барилгын олон машинануудаар, механизмуудаар зэбсэглэгдэһэнэй, капитальна барилгануудые материалнуудаар һайса хангаһанай ашаар, промышленна ба гражданска байшангууд, барилганууд бүри богони болзорнууд соо бодхоогдодог болонхой. Гэхэ зуура, РСФСР-эй Министерствонүүдэй ба ведомствонүүдэй барилганууд дээрэ барилгын хүдэлмэриие улам түргэдхэхэ, машинануудые ашаглалгаяа һайжаруулха, барилгын материалнуудые арбилха ехэ арга боломжонууд бии байна.

VI.

1949 он дотор советскэ худалдаа наймаан улам дэлгэрүүлэгдэжэ үргэлжэлөө. Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудые, илангаяа колбасна, макаронно, кондитерска зүйлнүүд, фрукт, хилгааһан ба торгон бүдүүд, оёмол хубсаһан, булгайр ба резиновэ гуталнууд, хубсаһа угаадаг мылэ, мебельнүүд, часы, патефонууд, радиоприемнигууд, велосипедүүд, мотоциклнүүдые хүн зондо худалдалга 1948 онойхиһоо ехэ болоо.

Хүдөө ажахын продуктнуудые колхозно дэлгүүрнүүд дээрэ хүн зондо худалдалга 1948 онойхиһоо нилээд ехэдхэгдээ. Колхозно дэлгүүрнүүд дээрэхи юумэнэй үнэ сэнгүүд 1949 ондо буужа үргэлжэлһэн байха юм.

VII.

Коммунальна предприятинуудые һэльбэн һэргээхэ ба шэнээр бариха, городууд ба хүдэлмэришэдэй посёлогуудые болбосон болгохын тулада 1949 он дотор ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

1946—1949 онуудай хугасаа соо городууд ба хүдэлмэришэдэй посёлогуудта гүрэнэй предприятинуудаар, эмхи зургаануудаар ба нютагай Соведүүдээр, тэрэшэлэн гүрэнһөө кредит абаһан хүн зоноор ниитэ дээрээ 43 миллионһоо дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай байранууд баригдаһан ба һэльбэн һэргээгдэһэн байгаа.

Коммунальна электростанцинуудаар 1949 он дотор электроэнерги үйлэдбэрилгэ, 1948 онойхитой жэшэхэдэ, 13 процентээр, коммунальна водопроводуудаар шухала уһа үгэлгэнь 4 процентээр, троллейбусуудаар пассажирнуудые зөөлгэ 20 процентээр нэмээ.

1949 ондо РСФСР-эй городууд нарижуулагдан һайжаруулагдаһан трамвайна вагонууд ба троллейбусуудые 1948 онойхиһоо 18 процент олоор абаба.

1949 ондо газ ашагладаг болоһон гэр байрануудай тоо, 1948 онойхитой жэшэхэдэ, 52 процентээр нэмээ.

Байрын гэрнүүдые капитальна заһабарилхын тулада 1949 оной турша соо нютагай Соведүүдэй хэһэн хүдэлмэринүүдэй хэмжээн, 1948 онойхитой жэшэбэл, 113 процент болоһон байна. Городуудай улицанууд ба талмайнуудые асфальттай болгохын, паркнууд, бульварнууд ба скверүүдые барихын тулада нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

VIII.

1949 он дотор РСФСР-эй республиканска ба нютагай ажахыдахи хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай тоонь, 1948 онойхитой жэшэхэдэ, 4,5 процентээр нэмэһэн байха юм.

Республиканска ба областной мэдэлтэй промышленностьда 1949 он дотор хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэнь 1948 онойхиһоо дээшээ болоо.

Тус тустаа ба бригадна һуралсалай, курсовой һуралсалай ёһоор 1949 он дотор мэргэжэлтэй шэнэ кадрнууд бэлэдхэгдээ, үйлэдбэри дээрэхи нэгэ миллион үлүүтэй хүн—кадрнуудай шадабари мэргэжэлынь дээшэлүүлэгдээ.

IX

РСФСР-эй культурна байгуулалтада 1949 он дотор нилээд ехэ амжалтанууд түйлагдаба.

РСФСР-эй территори дээрэ байдаг эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудта, техникумүүдтэ ба бусад тусхай дунда һургуулинуудта 1949 он дотор һурагшадай тоо 1948 оной һурагшадай тоое нэгэ миллион хүнөөр үлүүлээ, гэхэтэй хамта, эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудта һурагшадай тоонь тус һургуулинуудта 1950 ондо һураха гэжэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан һурагшадай тооһоо дээшээ болонхой.

РСФСР-эй территори дээрэ байдаг дээдэ һургуулинуудта 1949 он дотор һураһан студентнүүдэй тоо 1940 онойхиһоо 190 мянган хүнөөр олон байгаа. Техникумүүдтэ ба бусад тусхай дунда һургуулинуудта һурагшадай тоо дайнай урда тээ һурагшадай тоое 184 мянган хүнөөр үлүүлээ.

1949 он дотор больницанууд, хүүгэдэй садууд ба яслинууд шэнээр баригдаа, хуушанuудынь үргэдхэгдөө. Больницануудтахи ба нарайлха гэрнүүдтэхи нарайлалгын койконуудай тоо нилээд нэмээ. 1949 ондо байһан врачуудай тоо, 1948 онойхитой жэшэхэдэ, 15 мянган хүнөөр олон болоһон байна. Хүдөөгэй врачебнэ участогуудай ба тосхонуудтахи фельдшерско-акушерскэ пунктнуудай тоонь ургаа. Больницанууд 1949 он дотор медицинскэ нилээд ехэ түхеэрэлгэ ба орёо нарин аппаратура абаһан байна.

РСФСР-эй Статистическэ Управлени.

Заводой түрүү цөхүүдэй нэгэн

Ленинэй ордента паровозо-вагонно заводой булад шудхалгын цех үнгэрэгшэ жэлдэ амжалта ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, паровоз бүтээлгэ ба заһабарилгада хэрэглэгдэхэ һайн шанартай буладаар заводойнгоо бусад цехүүдые һара бүхэндэ гүйсэд хангажа гараа.

Тиимэһээ, энэ цех заводоо хэрэгсэлтэ зүйлнүүдээр гол түлэб хангадаг эгээл шухала цех юм. Цехын коллектив социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, 1949 онойнгоо түсэбые 100 гаран процент дүүргээ һэн.

Өөһэлынгөө шэн зоригто ажалаар табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэгшэдэй тоо эндэ бүри олошороо. Түрүү стахановецууд—булад шудхагшад Казаиров, Вообьев, Джаналинов ба бусад булад хайлуулгые түргэн методтэ оруулжа, үйлэдбэриингөө бүтээсые жэл соо дунда зэргээр 10 процентээр дээшэлүүлээ.

1950 оной гараһаар халаан, бригада, звено бүхэнэй хоорондо мүрысөөн улам шангадажа байна. Цехын хайлуулгын пролёдой мастер нүхэр Костиной хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай халаан үдэр бүриингөө графигые 115 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

К. Эдуардов.

Бүхы хүсэеэ элсүүлнэ

Селенгинскэ леспромхоздо хүдэлмэрилжэ байһан Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой модошод СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ бүхы леспромхозуудаар дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо.

Эдэнэр модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө Советскэ Армиин һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэбэ. Мүнөө бүхы хүсэеэ модо шэрэлгэ дээрээ элсүүлэв.

Колхозойнь правлени энэ хүдэлмэриие ойрын сагта дүүргэхэ хэрэгтэ өөхэн анхарал хандуулна. Тиин модо шэрэлгэ дээрэнь 58 хүн, 45 морин, 2 автомашина хүдэлмэрилжэ байха юм. Сезонниигуудынь январиин хоёрдохи декадада илангаяа эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, модо шэрэлгынгээ түсэбые 70 процент хүргэбэ.

Агитатор нүхэр Федор Прокопьев үдэр бүриингөө нормые 170—180 процент дүүргэжэ, бүгэдэндэ жэшээ харуулна. Тэрэшэлэн стахановецууд чүхэд Балданов, Гатапов гэгшэд эрхим һайнаар хүдэлмэрилнэ. Сезоннигуудайнь хахадһаань олонкид даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө хэдэн зуун түхэригөөр сезонно шан ба нэмэлтэ түлбэри абана.

П. Хантаев.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ. Үнгэрһэн жэлдэ Ухтомскиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын машина бүтээлгын Люберецкэ заводой хүдэлмэрилэгшэд уралан нарижуулгын 1044 дурадхалнуудые оруулаа. Тэдэнэй 506-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Тэрэ дурадхалнуудые бэелүүлгэ хадаа жэл дотор 2 миллион гаран түхэриг алмалта хэбэ. Хүдэлмэришэн Я. И. Саввин олон шэнэ дурадхалнуудые оруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Я. И. Саввин уралан нарижуулгын шэнэ дурадхалые зохёожо байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Ленинэй мавзолейдэ

Түүхэтэ Улаан талмай. Эртэ урдын Кремлиин шудэтэһэн хананууд январиин шанга хүйтэндэ мүнгэтэн харагдана. Кремлиин ханын саана үндэр байшангай орой дээрэ СССР-эй Гүрэнэй туг намилзажа байдаг.

Ленинэй мавзолейдэ орожо, хүн түрэлтэнэй агууехэ гени, большевистскэ партиие эмхидхэгшэ ба тэрэнэй вождь, дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулагшын хүүрые хаража хүндэлхын тулада Москвагай, мүн манай ороной бүхы нютагуудһаа ерэһэн хэдэн мянган ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ Улаан талмай дээрэ гарана.

Агуехэ Ленинэй арюун тунгалаг дурасхаалые хүндэлхэеэ ерэһэн хүнүүд, үшөө мавзолейн нээгдэхэһээ урид ехэ бүлэгүүд болон жагсана. Тэдэнэй дунда московско предприятинуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшад, эрдэмтэд, искусствын алитэ ажал-ябуулагшад.

Донбассай шахтёрнууд, Уралай металлургнууд, Узбекистанай хүбэн таригшад, Украинын колхозницанууд, Грузиин сайн плантацинуудай стахановканууд, Советскэ Армиин солдадууд ба офицернүүд, һургуулинуудай ба ремесленнэ училищинуудай һурагшад, студентнүүд, хари оронуудай ажалшадай түлөөлэгшэд бии.

Мавзолейн ехэ үүдэн нээгдэхэдэ, хүнүүд малгайгаа абажа, дуугай болоод ороно.

1924 оной январиин 21-нэй шаналта үдэрһөө хойшо үнгэрһэн 26 жэл соо Ленинэй мавзолейдэ 27 миллион шахуу хүн ороһон байха юм.

Алдарта haалишын уялга

ЛЕБЕДИН (Сумска область). «Червона зоря» колхозой алдарта һаалишан, Социалистическа Ажалай Герой М. Х. Савченко 1949 ондо өөрынгөө дааһан үнеэн бүриһөө 6136 литр һү һаагаа.

Мария Харитоновна Савченко 1950 он соо үнеэн бүриһөө һаалгаяа 6200 литртэ хүргэхэ уялга абаба. Тиин, шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ үнеэн бүриһөө 20 литр һү һааһан байна.

Зинаида Кротова — ороной чемпионка

Конькигаар ябаха спортоор эхэнэрнүүдэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхэ урилдаанууд Москвада боложо дүүрээ.

Хоёр үдэрэй урилдаанай дүнгөөр конькигаар ябаха спортоор эхэнэрнүүдэй дунда СССР-эй чемпионой нэрэзэргые Зинаида Кротова (Ленинград) абаба. Хоёрдохи һуури—Мария Исакова (Москва), гурбадахи һуури — Татьяна Карелина (Свердловск), дүрбэдэхиие Римма Жукова (Свердловск) табадахи һуурие Зоя Холщевникова (Москва) абаһан байна.

1950 ондо ороной абсолютна чемпионка, спортын мастер Зинаида Кротова 26 наһатай. Энэ хадаа «Динамо» гэжэ спортивна обществын гэшүүн, урилдаанууд жэлэй турша соо хабаадажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ З. Кротова конькигаар ябаха спортоор эхэнэрнүүдэй дунда Ленинградай чемпионой нэрэзэргэтэй болоһон байгаа.

Ойлгууламжын худэлмэридэ — үргэн далайса

ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой IV пленум боложо, тэндэ СССР-эй Верховно Совецэй һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан партийна эхин организацинуудай ябуулха эмхидхалэй ба агитационно-пропагандистска худэлмэри тухай айкомой секретарь нүхэр Зенинэй элидхэл ба хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Нимасвай элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Пленум хадаа СССР-эй Верховно Совецэй һунгалтануудта бэлэдхэлэй худэлмэрие аймагай партийна организацинууд нилээд үргэнөөр ябуулжа байна гэжэ тэмдэглэбэ. Мүнөө аймаг соо 600 гаран агитаторнуудые бүридүүлһэн 63 агитколлективүүд һунгуулиин Дүримэй, Сталинска Конституциин агууехэ принципүүдтэй һунгагшадые танилсуулжа байна. 40 агитпунктнууд эмхидхэгдэнхэй.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи партийна эхин организаци (секретаринь Буянтуев) һунгалтада бэлэдхэлэй худэлмэрие һайнаар ябуулна. 22 агитаторнууд һунгуулиин Дүримтэй колхознигуудые танилсуулна. Тэндэ агитаторнуудай семинар 3 дахин үнгэргэгдөө. Эндэ агитпункт һайханаар түхеэрэгдөө. һунгагшадай асуудалнуудта харюу үгэхэ справочна стол эмхидхэгдээд, тэндэнь дежурна байдаг болонхой. Мүн һунгагшадтай хөөрэлдөөнүүд хододоо болоно. Манай фермэнүүдтэхи хоёр Улаан булангууд һайнаар түхеэрэгдөө. Малшад тэндэ сугларжа, һунгуулиин Дүримые шудална. Колхозно радиоузел һунгалтанууд тухай темэнүүдээр 6 хөөрэлдөөнүүдые дамжуулаа.

Галуута-нуурай станциин, Молотовой нэрэмжэтэ ба «Социализм» колхозой дэргэдэхи парторганизацинууд һунгалтануудта бэлэдхэлэй худэлмэри хангалтатай һайнаар ябуулжа байна. Колхознигуудай дунда ойлгууламжын худэлмэри ябуулгада шадабаритай хүнүүд хабаадуулагданхай юм.

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй худэлмэриин ябуулагдахатай хамта аймагай промышленна предприятинуудай коллективүүд, колхознигууд, МТС-эй худэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Шулуун нүүрһэ малталгын нагэдэхи кварталай түсэбые мартын 12 хүрэтэр дүүргэхэ, тарилгада бэлэдхэлые уридшалан дүүргэхэ зорилгоор габшагай ажал аймаг соо бурьялжа байна.

Зарим тэды амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, пленум болбол хэдэн эхин парторганизацинуудай худэлмэринүүдтэ байгаа ехэхэн дутуу дунданиуудые элирүүлбэ.

Сталинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозуудтахи, леспромхозой дэргэдэхи эхин парторганизацинууд агитпунктнуудые ехэ хожомдолтойгоор түхеэрөө. Һунгагшадай еписогүүдые табихадань нютагай Советүүдтэ туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Эдэ колхозуудта ба леспромхоздо агитационно-пропагандистска худалмэри һулаар дэлгэрүүлэгдэһэн байна.

Хоёрдохи асуудал хэлсэгдэхэдэ, аймагай колхозууд ба МТС-үүдэй коллективүүд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска пленумэй шиидхэбэрие бэелүүлэн, тарилгада бэлэдхэлэй худэлмэрие хурдадхажа байһаниинь тодорхойлогдобо.

Гэхэтэй хамта, зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Коммунизм», Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд үнгэрһэн жэлэйнгээ алдуунуудые дабтажа, хабарай тарилгын бэлэдхэлые унжагайруулжа байна. Аймаг соо үрһэ хаалга, сэбэрлэлгэ дүүргэглөөгүй.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй худэлмэрие эрид хурдадхаха хэмжээнүүдые абахыень партийна эхин организацинуудһаа пленум эрибэ.

Пленум хадаа хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаһан ба аймагай ээлжээтэ партконференциие 1950 оной мартын 18-да үнгэргэхэ гэжэ шиидхээ.

Партийна хронико

Һаяхан Зэдын аймагай «Социализм» колхозой дэргэдэхи партийна эхин организациин тоосоото-һунгуулиин суглаан үнгэргэгдэбэ. Партбюрогойнгоо худэлмэрие хангалтатайда тоолоjo, тэндэхи коммунистнууд нүхэр Д. Заятуевые партбюрогой секретаряар һунгаба.

* * *

«Манай байдал» гэжэ ханын газетэ Сэлэнгын аймагай Загустайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо гаргагдадаг юм. Энэ газетэ колхозойнгоо ажабайдалые харуулхэ талаар ехэхэн худэлмэри ябуулна. Статьянуудынь хододоо хурса, тодо байдаг.

* * *

Табан гэшүүдһээ бүридэһэн партгруппа «III Интернационал» колхозой (Хори) фермэ дээрэ худэлмэрилнэ. Тус партгруппа малшадай дунда ябуулагдаха партийна политическэ худалмэрие эрид һайнаар табиһан байна.

* * *

Курбинска леспромхозой (Заиграй) мастер Жап Дамбаев эрхим агитатор юм. Өөрынгөө тусхайта ажал дээрэ нүхэр Дамбаев ходо-доо жэшээ харуулна.

* * *

ВКП(б)-гэй Кяхтын айком городой парторганизацинуудай агитаторнуудай хоёр һарын семинар үнгэргэбэ. Агитаторнууд хадаа тусхайта ажалнуудһаа таһаралтагүйгөөр һуралсаа. Хамта 25 хүн хабаадалсаһан байна.

* * *

«Совмонголторгын» ахалагша бухгалтер коммунист Романов (Кяхта) өөрынгөө идейно-политическэ хэмжээе өрөолдоотойгоор дээшэлүүлнэ. «Коммунистическэ партиин манифест» болон марксизм-ленинизмын хэдэн номуудаар конспект табиһан байна. Нүхэр Романов политһургуулиие хүтэлбэрилдэг.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй герой

П. З. Галянский

Дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй агууехэ программые парти ба правительствын баталһаар жэл үнгэрөөд байхада, ленинградайхид энэ программые болзорһоонь урид, дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэһэн патриотическа үүсхэл гаргаа бэлэй.

Тэрэ үүсхэлынь манай ороной газар нютагуудаар үргэнөөр дэмжэгдэжэ, бүгэдэарадай хүдэлөөн болоо.

Гансахан манай республика дотор хэдэн арбаад мянган хүнүүд тэрэ хүдэлөөндэ хабаадалсаа. Өөһэдынгөө шэн зоригто ажалаар табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн ажалай новаторнууд хэдэн зуугаадаар тоологдоно.

Тэдэнэй нэгэн Улан-Удын мото-ро-заһабарилгын заводой солото стахановец Петр Захарович Галянский болоно.

Нүхэр Галянский 1945 ондо Советскэ Армиин зэргэһээ табигдаһанайнгаа һүүлдэ, тус заводто токарёор ажаллахаяа ороһон юм. Үнгэрэгшэ табан жэл соо эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулан, завод доторoo социалистическэ мүрысөөндэ хододоо түрүүлэн ябана.

Петр Захарович түйлаһан амжалтаяа улам арбидхахын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэдэг, эгээл эдэбхитэй үүсхэлшэ мүн. Хүдөө ажахын шухала худэлмэринүүдтэ ашаглагдадаг хүсэтэ тракторнуудай ба бусад машиннануудай частьнуудые бүтээлгээр табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбые 1948 ондо дүүргэһэн байна.

Тэрэ сагһаа хойшо үшөө гурбан жэлэй даалгабари дүүргээд, 1953 оной түсэбөөр ажаллажа байха зуураа, гансал эрхим һайн шанартай продукци бүтээн гаргана. Өөрынгөө дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохые оролдодог. Нёдондо жэлдэ хоёр хүниие токариин мэргэжэлдэ һурган гаргаа.

Мүнөө СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсажа, үдэр бүриингөө нормые 200 гаран процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Галянский оньһото станок дээрээ ажаллажа байна.

О. Зеккин фото.

Дэлхэй дээрэ эгээл демократическа һунгуулиин системэ

1950 оной мартын 12-то СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтанууд болохо байна. Энэ һунгалтанууд хадаа дэлхэй дээрэ эгээл демократическа Сталинска Конституциин үндэһөөр үнгэргэгдэхэ юм. «СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» статья бүхэн, бүлэг бүхэн Сталинска Конституциин принципүүдһээ үндэһэлнэ.

Советскэ һунгуулиин хуули хадаа бодото арадай советскэ социалистическэ демократиин агууехэ байһание харуулна. Советскэ һунгуулиин системэ дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ, тэрэ хадаа гүрэнэйнгөө органуудта һунгалтануудые хэлгэдэ сүлөөтэйгөөр, бүхы эрхээ эдлэжэ, эдэбхитэйгээр хабаадаха арга боломжонуудые СССР-эй гражданинуудта олгоно.

Иимэ бодото демократическа һунгуулиин системэ хадаа гансахан манайда, илаһан социализм орондо бэелүүлэгдэхэ аргатай. СССР-тэ засаг, гүрэниие хүтэлбэрилгэ, оронойнмнай бүхы баялигууд болбол арад зондомнай, городой ба деревниин ажалшадта үгтэһэн байна. Манайда мүлжэгшэд ба хүниие мүлжэхэ ябадал усадхагданхай. Һунгагшадта ямар нэгэн баадхалга хэгдэдэггүй байна.

Советскэ һунгуулиин системын бодото арадай демократизм ба советскэ гүрэнэй байгуулалтын демократизм хадаа СССР-тэ социализмын илаһан ябадалһаа үндэһэлнэ. СССР-тэ һунгагшад болбол өөһэдынгөө дундаһаа депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ, тэдэнэрые гүрэнэй органдо һунгаха эрхэтэй байхаһаа гадна, тэдэнэрэй ажал-ябуулгые саг үргэлжэ хинан шалгаха, хэрбээ арадай этигэл найдабариие тэдэнэрэй хүсэд дүүрэн бэелүүлжэ шадаагүй һаань, депутадһаань болюулха эрхэтэй. Энэ хадаа манай орондо һунгуулиин демократическа системын үнэхөөрөө арадай байһые гэршэлнэ.

Буржуазна нэгэшье орондо һунгуулиин иимэ демократическа системэ байдаггүй. Тэндэ хүнэй зөөриин хэмжээн ехэхэн үүргэ эзэлдэг. Худэлмэришэдэй, таряашадай һунгуулиин эрхэ тон багахан байдаг. Хэрбээ тэдэнэр һунгуулида хабаадажа шадаа һаа, өөһэдынгөө дура хүсэлые сүлөөтэйгөөр мэдүүлжэ шададаггүй юм. Ушарынь, гүрэнэй засагай органууд ба баяшуул мүлжэгшэд хадаа өөһэдынгөө эзэрхэлгые барижа байхын, бэхижүүлхын зорилгоор һунгагшадта элдэб янзын баалалтануудые хэдэг байна.

1. СССР-тэ һунгалтанууд бүгэдэниитын юм

Советска һунгуулиин системын бодото демократическа байһанайнь түрүүшын гэршэ хадаа ажалшадай депутадуудай нютагай, областной, хизаарай Советүүдтэ, автономно ба союзна республиканууудай болон СССР-эй Верховно Советүүдтэ депутадуудые һунгалга бүгэдэниитын байһаниинь болоно. СССР-эй 18 наһа хүрэһэн эрэгтэй, эмэгтэй гражданин бүхэн, расова ба национальна, шажан шүтэлгын, эрдэм һургуулиин цензын, үнгэрһэн сагта ямар ажал-ябуулгатай байһанай, һуурин байдалай, зөөри хогшолой, уг гарбалай илгаагүйгөөр, депутадуудые һунгалгада хабаададаг гээшэ. Гансахан лэ һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд, ухаа муутай хүнүүд һунгалтада хабаадажа шадахагүй байна. СССР-эй Верховно Советэй депутадта СССР-эй 23 наһа хүрэһэн гражданин бүхэн, расова ба национальна, шажан шүтэлгын, эрдэмэй, уг гарбалай, зөөри хогшолой, үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгын илгаагүйгөөр, һунгагдажа шадаха байна.

Манай социалистическэ обществo соо гражданин бүхэнэй эзэлхэ һуурие тэрэнэй уялга түшаалшье, үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгашье, зөөри хогшолшье, уг гарбалшье, национальностьшье тодорхойлдог бэшэ, харин тэрээнэй өөрынь шадабари, оролдолго, арад ниитэдэ ашаг туһатай ажалынь тодорхойлжо үгэнэ. СССР дотор һунгалтанууд хадаа бүгэдэарадай, эгээл демократическа һунгалтанууд болоно.

Буржуазна демократиин оронуудта һунгалтанууд хадаа бүгэдэниитын бэшэ, демократическа бэшэ, харин арадта эсэргүү байдаг. Конституцяар гү, али һунгуулиин хуулияар оломиллион ажалшад һунгуулиин эрхэгүй байдаг. Тиихэдэ, конституци ба һунгуулиин хуулида олон тоото нэмэлтэнүүд, заһабаринууд хэгдэжэ, ажалшадай һунгуулиин эрхэнүүд үгыдөө хүрэтэр шахуу хаһагдадаг. Зөөри хогшолой, ажаһуудалай, наһанай, эрдэмэй гэхэ мэтын илгаануудые хэдэг дээрэһээнь дииланхы олонхи ажалшад һунгуулиингаа эрхые хаһагдадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, Канадада хэтэ угһаа хойшо ажаһуудаг индеецүүд, тэрэшэлэн хитадууд, Америкэдэ, Урда Африканска Союзда оломиллион негрнүүд эдэ гүрэнэй зонууд байһан аад, һунгуулиингаа эрхэ хаһагдаһан байха юм. Капиталистическэ олон оронуудта солдадуудай һунгалтада хабаадалга хорюултай байха юм. Зарим гүрэнүүдтэ, жэшээлхэдэ, Мексикэдэ, Аргентинэдэ эхэнэрнүүд һунгуулида хабаадаха эрхэгүй байна.

Буржуазна олон оронуудта хүнэй зөөри хогшолой хэмжээн хараада абтадаг дээрэһээнь оломиллион үгытэйшүүл һунгуулиингаа эрхые хаһагдадаг. Жэшээлхэдэ, Швецидэ парламентын дээдэ палатын һунгалтада хабаадахын тулада һунгагша хадаа 6 жэлэй турша соо 50 мянганһаа доошо бэшэ кронной зөөри барижа байха ёһотой гэдэг. Зөөри хогшолой хэмжээе хараадаа абадаг һунгуулиин иимэ хуули Америкэдэшье бии байна. Олон гүрэнүүдтэ оломиллион үгытэй худэлмэришэд ба таряашад зөөригүй, эрдэмгүй гү, али бага эрдэмтэй, гүрэн соогоо гол һуури эзэлдэг нацынгаа хэлэ муу мэдэхэ байһан дээрэһээ һунгуулиингаа эрхые хаһагдана.

Жэшээлхэдэ, Америкын урда штадуудта, Нью-Йоркын штадта һунгалтада хабаадахын тула 8 жэлэй һургуули дүүргээгүй зонууд английска хэлээр экзамен үгэдэг байна. Тиихэдэнь, тиимэ зонуудай 15—20 процентнь экзамен үгэжэ шадангүй, һунгалтынгаа эрхые хаһагдадаг байха юм. США-гэй урда штадуудтахи 2,5 миллион негрнүүд английска хэлээр экзамен үгөөд байхадаа, тэдэнэрэй оройлоо 19 мянганиинь һунгалтада хабаадажа шадаһан байгаа. Зарим буржуазна оронуудта үзэл сурталай илгаа харалсадаг. Жэшээлхэдэ, Хойто Каролинада һузэглэдэггүй зонууд һунгуулиингаа эрхые хаһагданхай. Тиихэдэ, Америкын зарим штадуудта, Исландида һунгагшын түхэл шарайе полицяар шалгуулха гэхэ мэтын аашануудые гаргадаг юм.

Эгээ мүнөө үедэ — реакционно ба демократическа хүсэнүүдэй хоорондохи хатуу шанга тэмсэлэй ябажа байһан үедэ—капиталистическэ орон бүхэндэхи империалистическэ зонхилогшо бүлэгүүд демократическа хүсэнүүдтэ, ажалшан олониитэдэ, тон түрүүн худэлмэришэн анги ба тэрээнэй авангард—коммунистическэ партида эсэргүү идеологическа болон политическэ добтолгонуудые ябуулна. Тэдэнэрые һунгалтануудта хабаадуулхагүй, илалта түйлүүлхагүйн тулада бүхы хүсэеэ гаргана. Фашистска Испани, монархическа Греци ба Югославида сүлөөтэ һунгалта, демократи гэжэ огто үгы байна.

2. СССР-тэ һунгалтанууд тэгшэ юм

Советскэ һунгуулиин системын дэлхэй дээрэ эгээл демократическа байһанай хоёрдохи гэршэ хадаа һунгагшадай һунгуулиин тэгшэ эрхэтэй байһаниинь болоно. Һунгагша бүхэн ганса голостой, СССР-эй бүхы гражданинууд адли эрхэтэйгээр һунгалтануудта хабаададаг, хэндэшье ямаршье булюу, үлүү эрхэ олгогдохо ябадал байдаггүй. Эхэнэрнүүд, эрэгтэйшүүд, сэрэгэй алба хэгшэд гүрэнэй засагай органуудай һунгалтануудта, гүрэнэй хүтэлбэридэ хабаадаха адли тэгшэ эрхэтэй. Тэдэнэр һунгаха ба һунгагдаха эрхые бүрин эдлэдэг гээшэ. Тиихэдэ, арад зоной тоое тэнсүүлэн хубаарилжа, һунгуулиин округуудые бии болголго хадаа СССР-тэ һунгуулиин эрхын адли тэгшэ байһание мүн лэ харуулна гээшэ.

США-дэ ба буржуазна бусад оронуудта һунгалтанууд ажалшан арадта, прогрессивнэ хүнүүдтэ эсэргүүсэлгын, алалга хюдалгын эрхэ байдалда үнгэргэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, США-гай «Ку-Клукс-Клан» гэжэ фашистска организациин бандилууд хадаа голосовалха эрхэеэ эдлэхэ хүсэл гаргажа, һунгуулиин урнын хажууда ерэһэнэйнь түлөө негр Роберт Миллард гэгшые үлгэжэ саазалһан байна.

Капиталистическа бүхы гүрэнүүдтэ, илангаяа США-дэ толгойлжо байһан бүлэгүүд, финансово-промышленна магнадууд болбол һунгагшадта эдиэшэ үгэжэ, өөһэдынгөө тала тээшэ татахын түлөө, һунгагшадые айлгахын түлөө, элдэб мэхэтэ идхамжа ябуулхын түлөө үгаа ехэ зөөри гаргашаладаг байна.

Италида 1948 ондо болоһон парламентска һунгалтануудай үедэ Ватиканай олон мянган попууд бүхы городууд, хүдөө тосхонуудта ябажа, коммунистическэ партиин кандидадуудай түлөө голосоо бү үгэгты гэһэн зэмлэлтэнүүдые һунгагшадаа урда табяа һэн. Хэн коммунистнуудай түлөө голосовалхаб, тэрэ хүн хадаа церковьһээ холодуулагдаха байна гэжэ тэдэнэр соносхоо һэн.

Буржуазна олон гүрэнүүдтэ гүрэнэй засагай органуудта эхэнэрнүүд һунгагдаха эрхэгүй байдаг. Тиихэдэ, зарим баяшуул (жэшээлхэдэ, Англида) нэгэ хүн аад, 2—3 голостой байдаг. 1931 ондо гансахан Лондондо 130731 хүн хоёр ба гурбан голостой байһан юм. Тиихэтэй хамта тэндэ хэдэн олон худэлмэришэд ба таряашад, эхэнэрнүүд һунгуулиингаа эрхые огтолон хаһагдашаһан байгаа.

3. СССР-тэ һунгалтанууд сэхээр хэгдэдэг

Советскэ һунгуулиин системын удаадахи шухала принцип хадаа манай орондо гүрэнэй засагай органуудта һунгалтын сэхээр хэгдэдэгынь байна. Бүхы һунгагшад өөһэдынгөө депутадуудые ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ, засагай дээдэ органуудта — СССР-эй Верховно Советтэ хүрэтэр сэхээр һунгадаг юм. Манайда депутадууд хадаа арадай һунгаһан эльтэмэлнүүд гээшэ, тэдэнэр өөһэдынгөө һунгагшадай хиналта шалгалта доро худэлмэрилдэг, һунгагшадай урда харюусадаг байна. Иимэ принцип хадаа советскэ һунгуулиин системын дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ байһание харуулна.

Буржуазна зарим оронуудта мүнөө хүрэтэр парламентда депутадуудые гү, али президентые һунгалтанууд болбол олон шата дамжалгаар үнгэргэгдэдэг байна. Финляндида һаяхан болоһон һунгалтада президентые һунгаха хүнүүдые һунгаа. Эндэ президент хадаа бүхы ажалшадаар һунгагдадаг бэшэ, харин олон шатануудтай һунгалтаар һунгагдадаг байна. Англида парламентын дээдэ (лорднуудай) палатада һунгалта хэгдэдэггүй, харин английска дээдэ зэргын аристократуудһаа (пэрнүүдһээ) томилогдодог. Тиихэдэ, пэр болбол арадаар һунгагдадаггүй, харин королиин указаар олгогдодог нэрэ юм.

4. СССР-тэ һунгалтанууд нюусаар хэгдэдэг

Советскэ һунгуулиин системын дүрбэдэхи гол принцип хадаа СССР-эй, союзна ба автономно республиканууудай Верховно Советүүдтэ, ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной ба нютагай Советүүдтэ депутадуудые һунгахадаа голосоо үгэлгэ хадаа нюусаар хэгдэдэг байһаниинь болоно. Һунгалтын нюуса голосовани хадаа һунгагшадай өөрынгөө дура хүсэлые сүлөөтэйгөөр эдлэхэ шухала условинь болоно. Нюуса голосовани хадаа муугаар худэлмэрилдэг депутадуудта зорюулагдажа арадай гарта үгтэһэн ташуур гээшэ гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн.

Буржуазна оронуудта һунгуулиин нюуса системэ хаа хаанаа байдаггүй, ушарынь буржуазна анги хадаа нюуса голосованиин үедэ ажалшан арадай — һунгагшадай өөһэдынгөө дура хүсэлые гаргахаһаань айдаг байна. Тэндэ һунгагшадта баалалта хэхын, тэдэнэрые хойноһоонь мүрдэхын зорилгоор нюуса голосованиие элдэб аргаар эбдэхые оролдодог. Эзэрхэн толгойлогшо бүлэгүүд, элдэб ноёд һунгалтануудай үедэ өөрынгөө эрхые бүхы аргаар ехадхэдэг, һунгагшадай списогтэ худалаар нэрэнүүдые оруулдаг, бюллетеньнүүдые өөһэдөө зохёожо табидаг байха юм.

Эдэ бүхы баримтанууд хадаа буржуазна гүрэнэй байгуулалтын ба буржуазна һунгуулиин системэнүүдэй арадта эсэргүү, демократизмда эсэргүү байһыень гэршэлэн харуулна.

Советскэ гүрэнэй байгуулалтые, советскэ һунгуулиин системые буржуазна системэтэй жэшэжэ үзэбэл, советскэ системэ хадаа үнэхөөрөө арадай ба үнэхөөрөө демократическа байгуулалта ба системэ болоно гээшэ.

Советскэ һунгуулиин хуули болбол СССР-эй бүхы гражданинуудай өөһэдынгөө дура хүсэлые дүүрэнээр ба бүрин сүлөөтэйгөөр гаргаха эрхые олгоно, һунгалтануудта бүхы һунгагшадай хабаадаха эрхые хандалаг байна.

Ленин — Сталинай агууехэ партиие, советскэ правительствые, агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинаа тойрон нигтаар жагсаһан советскэ арад болбол болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые шэнэ амжалтануудаар угтаха ба манай социалистическэ Эхэ ороной нэгэдэл ба хүсэ шадалые бүхы дэлхэй дээрэ үшөө дахин элеэр харуулха байһание зэбтэй.

П. БАРТАНОВ.

УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ XII СЕССИ

Улан-Удын городской Совецэй ээлжээтэ XII сесси боложо дүүрэбэ.

Ажалшадай депутадуудай городской Совецэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Г. Тарящинов ажалшадай депутадуудай городской ба районно гүйсэдхэхэ комитедүүдэй ябуулжа байгаа эмхидхалэй худэлмэриин байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудалаар элидхэл хэбэ.

Элидхэл дээрэһээ мэдэхэдэ, ажалшадай депутадуудай городской ба районно гүйсэдхэхэ комитедүүд ниитэ зоной дунда ябуулха эмхидхалэй худэлмэриин талаар хэдэн амжалтануудые түйлаһан байна юм. Тэрэшэлэн ажалшадай материальна тэниглэн байдалые һайжаруулхын тулада, тэдэнэй хэрэгтэй түрүүнэ эрилтые хангахын тулада гэр байрын ба коммунальна байгуулалтай олонтоото барилганууд бодхоогдоһон байха юм. Тэрэ шэнэ еэстэ городской коммунальна ажахын таһаг жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид, үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 11-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө галуур 2 миллион түхэриг мүнгэ хэмнэлгэ оруулһан байна.

Городской ба районно гүйсэдхэхэ комитедүүдэй депутадуудай олониитэ һунгагшадтайгаа нигта холбоотой, харисаатай, тэдэнэрэй гомодол мэдүүлгэнүүдтэ анхаралтайгаар хандадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, ажалшадай депутадуудай Железнодорожно районой депутадууд нүхэд Н. Д. Севастьянова, Я. И. Русаков, Г. Логушкин гэгшэд һунгагшадайнгаа хүндэтэ айлшад болонхой. Эдэ нүхэд һунгагшадайнгаа һанал хүсэлые дүүргэхэ, тэдэнэрые амжалтатай ажалда зоригжуулха талаар ехэхэн худэлмэри ябуулдаг болонхой.

Эдэ бүхы худэлмэринүүдэй хажуугаар, ажалшадай депутадуудай городской ба районно гүйсэдхэхэ комитедүүдэй худэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд бии. Юуб гэхэдэ, тус комитедүүдэй саг үргэлжын комиссинууд ажалшадай дунда эмхидхэлэй худэлмэри һулаар ябуулдаг, депутадууд ябуулжа байгаа худэлмэри тухайгаа һунгагшадайнгаа үмэнэ тон үсөөн тоосодог байна. Жэшээлхэдэ, городской Совет өөрөө худэлмэриингөө тухай һунгагшадайнгаа үмэнэдэ нэгэшье тоосоогүй байха юм. Тэрэшэлэн илангаяа ажалшадай депутадуудай городской Совецэй худалдаа наймаанай, арадай гэгээрэлэй, эрүүлые сахиха ба культурно-гэгээрэлэй саг үргэлжын комиссинууд үнгэрһэн үе соо мууса худэлмэрилһэн байгаа. Элидхэлшэ болбол гэр байрын коммунальна саг үргэлжын комисси, тэрэнэй түрүүлэгшэ депутат Омельченко 1948 оной ноябрь һараһаа хойшо һунгагшадай дунда ямаршье худэлмэри ябуулаагүй гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Элидхэлэй һүүлээр эдэбхитэйгээр үгэ хэлэлгэ эхилээ. Депутат Пораднов нигэжэ хэлэбэ: городской Совецэй гүйсэдком ба тэрэнэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Тарящинов худалдаа наймаанай худэлмэридэ анхаралаа багаар табина. Жэшээлхэдэ, паровозо-вагонно заводой дэргэдэ худалдаа наймаанай худэлмэрие эрид һайжаруулха гэһэн тогтоол городской Совецэй сесси дээрэ абтаһан байгаа. Теэд баталжа абаһан шиидхэбэреэ горсоведэй гүйсэдком мүнөөшье хүрэтэр дүүргэнэгүй. ПВЗ-дэ талха-булочна зүйлнүүд таһалгаряатайгаар наймаалагдадаг хэбээрээ гэжэ нүхэр Пораднов шүүмжэлбэ.

Мүн депутадууд Логушкин, Коробов гэгшэд үгэ хэлэжэ, ажалшадай депутадуудай городской Совецэй гүйсэдком болбол районно Советүүдые муугаар хүтэлбэрилнэ, районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай худэлмэрие хинан шалгадаггүй, тэдэнэй худэлмэридэ гүнзэгы тобшолол хэдэггүй, городской Совецэй гүйсэдкомой зарим хүтэлбэрилэгшэд Железнодорожно райсоведэй худэлмэрилдэг газарыешье мэдэдэггүй гэжэ шүүмжэлбэ.

СССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ ажалшадай депутадуудай Советүүдэй үүргэ тон ехэ. Тиимэһээ, городской ба районно Советүүдэй депутадууд мүнөө үедэ олониитын дунда эмхидхэлэй худэлмэриие хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэн далайсатайгаар ябуулха тухайгаа хөөрэлдэбэд.

Сессидэ хабаадагшад зүбшэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ хүдэлмэридэ бэлэдхэл Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо үргэнөөр ябуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой ветфельдшер-агитатор нүхэр Г. Семенов колхозниигуудые һунгуулиин Дүримтэй танилсуулжа байна.

М. Миневэй фото.

Стахановецууд түрүү зэргэдэ

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ механизированнэ шэлэй заводто социалистическэ мүрысөөн улам үргэдэжэ байна.

Заводой хүдэлмэрилэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэгшэд ба албахаагшад энэ мүрысөөндэ хамсыгаа шуужа оронхойнууд. Тэдэнэр байгша оной түрүүшын квартал соо түсэбһөө гадуур 100 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилэн гаргаха, шэлэй эбдэрэлгые ба голодоһо гаралгые түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр процентээр доошолуулха гэһэн хүндэтэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Дайнай һүүлэй сталинска табан жэлэй даалгабаринуудые үни хада дүүргэһэн солото стахановецууд нүхэд Яптуев, Гармашев, Измайлов ба бусад хэлаанайнгаа нормонуудые 150—170 процент дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

Ц. Цыдыпов.

Түсэбһөө гадуур 498 пүүд загаһа

ССР Союзай Верховно Соведтэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ манай республикын загаһа барилгын колхозууд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй.

Энэ мүрысөөндэ Усть-Баргажанай поселково Соведэй Кировэй нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхозой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Кирпичев) загаһашад түрүүлэн ябана. Эдэнэр һунгалтануудай болохо мартын 12-ой һайндэр хүрэтэр квартальна түсэбэйнгөө дээдэ тээ 1800 пүүд загаһа барижа, майн 1 болотор загаһа барижа хахад жэлэйнгээ түсэбые 120 процент дүүргэхэбди гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Үнгэрэгшэ январь һарынгаа түсэбые 100 холо гаран процент дүүргэжэ, гүрэндөө 498 пүүд һайн шанартай загаһа түсэбһөө гадуур тушааба. Мүнөө Башарова, Пилючина ба Кирпичева гэгшэдэй бригаданууд үдэр бүриингөө даалгабарие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мүн тэрэшэлэн Ворошиловай нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхоз үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. Артюнин,
Д. Гыргенов.

Үнеэн бүриһөө—1700 литр

Мария Пузырева хадаа «Республикын эрхим малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ абахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо горьтой амжалта туйлаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Пузырева үнеэн бүриһөө 1529 литр һү һаажа, гансал Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз соо бэшэ, мүн бүхы Иволгын аймаг соо түрүү һууринуудай нэгые эзэлээ һэн.

— Урда жэлдэ туйлаһан амжалтаяа улам арбидхажа, 1950 ондо үнеэн бүриһөө 1600—1700 литр хүрэтэр һү һаахын түлөө тэмсэхэб,—гэжэ Мария Пузырева мэдүүлнэ.

Тэрэшэлэн тус аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Муравьева, Дымбрылова ба бусад һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо, һү һаалгаяа хэдэн дахин дээшэлүүлхэ гэһэн уялгануудые абаба.

Мүнөө дурсагдагша һаалишад үнеэдээ һү ехэтэй болгохын түлөө тэдэнэй харууһые эрид һайжаруулжа байна.

А. Нагаслаев,
Л. Бондаренко.

Уялга ба хэрэгүүд

Болохоёо байгаа һунгалтануудые угтуулан Заиграйн аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой малшад шэнэ уялгануудые абаһан байгаа. Мүнөө эдэнэр хэлэһэн үгэеэ бэелүүлжэ эхилээ. 18 үнеэнһээ 18 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээд, үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һааха уялга абаһан түрүү һаалишан Ц. Бадмаева хүдэлмэридөө эрхим жэшээ харуулна. Энээнэй харууһалдаг бүхы мал тобир тарганууд. Һаяар үнеэдынь олоороо түрэхэ юм. Тиин, нүхэр Бадмаева түл абалгада һайн бэлэдхэл хэнхэй.

Тэрэшэлэн һаалишан С. Сахьяева ба бусад уялгануудаа хэрэг дээрэ бэелүүлэн, малай харууһые эрид һайжаруулаа.

А. Шергина.

Хонишон Дашиевай бүлэ

Цырен Дашиев өөрынгөө хани нүхэр Долгортой хамта хониной товарна фермэ дээрэ хүдэлмэрилдэг. Эдэнэр хонин ажалда ороһоор 8 жэл болоо. Өөһэдынгөө түрэл «Улаан номто» колхозые (Тори) баяжуулха хэрэгтэ хамсыгаа шамажа оролсоһон эдэ нүхэд найман жэл соо нилээд олон хони үсхэбэрилөө. Һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ түлнүүдые илангаяа олоор абана. Энээниие баталхын тулада доро дурсагдаһан жэшээ харуулая.

1948 ондо 145 эхэ хонинһоо — 175 хурьга, 1949 ондо 110 эхэ хонинһоо 150 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Тэрэшэлэн нёдондо жэлдэ хонин бүриһөө 3,5 килограмм нooһo хайшалһан байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хонишон Дашиевай бүлэ хамта 120 гаран хони нэмэлтэ түлбэри абаа. Эдэнэр мүнөө жэлдэ түл абалгада һайнаар бэлэдхээд, зарим хонидоо түрүүлжэ эхилээ. Түл абалгын үедэ бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхээд, гүүртынгээ дэргэдэ зөөһэн байна.

Д. Цыдыпов.

Шестаковой бригадын амжалта

Хойто-Байгалай аймагай Буденныйн нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхоз үнгэрэгшэ 1949 ондо 400 центнер загаһа барихынгаа орондо 546 центнер барижа, аймаг дотороо түрүүлһэн юм.

Тус колхозой бригадир нүхэр Шестаковой хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа Хойто-Байгалай аймаг дотор суурхана. Энэ бригада мүнөө СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрээд байгаа социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, январиингаа даалгабарие болзорһоонь урид 150 процент дүүргээ.

— Байгша он соо манай бригадын гэшүүн бүхэн 38 центнер загаһа бариха даалгабаритай һаа, тэрэнээ 100 центнер хүргэхэ гэһэн уялга абанхайбди. Теэд, хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэнь дүүргэжэшье шадахабди, — гэжэ нүхэр Шестаков мэдүүлнэ.

М. Смоляков.

Уранһайханай самодеятельностиин дэбжэлтэ

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Залуушуул олоороо хабаадалсана

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой культурын байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин коллектив хүдэлмэришэд, албахаагшад болон интеллигенциие өөрынгөө хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулан, уранһайханай самодеятельностиин городской харалгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна.

1949 оной декабрьда эндэ 758 хүнэй хабаадалгатай уранһайханай самодеятельностиин 15 кружогууд байгаа һаа, мүнөө 816 хүнэй хабаадалгатай 17 кружогууд хүдэлмэрилжэ байна. Бурят-монгол залуушуулһаа бүридэһэн шэнэ кружок эмхидхэгдээ. Энэ кружогой 20 залуушуул бурят-монгол дуунууд болон танцануудые бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Мүн бурят-монгол хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ наадаха хүнүүдшье эдэнэрэй дунда бии.

Культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин репертуар нилээд баяжаа. Энэ коллективэйхид хадаа ородой классическа болон мүнөөнэй советскэ эрхим һайн зохёолнуудһаа бэлэдхэгдэһэн программатай.

И. Панов.

Комсомолецуудай оролдолгоор

Паровозо-вагонно заводой 5-дахи участогта залуушуулай хамтын № 60 байра бии юм. Тэндэхи залуушуул городһоо холо тулада кинодошье ошодоггүй, үдэшэндөө сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ клубшьегүй, библиотекэшьегүй юм.

ВЛКСМ-эй комитет энэ асуудалые зүбшэн хэлсээд, тэндэ уранһайханай самодеятельностиин кружок бии болгохо гэжэ тогтооһон байна. Тиин залуушуулые хүмүүжүүлэгшэ нүхэр Рудзинская оролсотойгоор хүдэлмэрилжэ, уранһайханай кружок эмхидхээ. Мүнөө эндэ Улаан булан бии болоо.

Улаан булан соонь концертнүүд табигдажа байхаһаа гадна, элдэб шухала асуудалнуудаар лекцинүүд үнгэргэгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудта бэлэдхэлэй ябажа байхада, энэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин далайса бүри үргэн болоо.

Э. Качунас

Драмкружогойхид зүжэг табиба

Кабанскын аймагай культурын байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин коллектив «Түбэгтэй үлэгдэл» гэжэ Л. Шейнинэй комеди өөрынгөө сценэ дээрэ табиба. Энэ зүжэгыень аймагай центрын ажалшад һонирхолтойгоор хараа.

Мүнөө энэ кружогойхид «Зэмэгүй зэмэтэд» гэһэн А. Н. Островскиин пьесые бэлэдхэжэ байна.

А. Рыжков.

Уранһайханай самодеятельностиин харалга

Кяхтын аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг аймагай колхозуудай самодеятельностиин коллективүүдэй харалга үнгэргөө.

Харалга дээрэ Больше-Лугска сомоной эхин һургуулиин һурагшад өөһэдынгөө багша Будажаповай хүтэлбэреэр «Малшад» гэжэ пьесэ амжалтатайгаар табиба. Тэрэшэлэн «Улаан Сүбэгтэ» колхозой самодеятельностиин коллектив ород, бурят-монгол ба татар хэлэнүүд дээрэ һонирхолтой дуунуудые дуулаба.

Д. Хандажапов.

Французска компартиин политбюрогой резолюци

ПАРИЖ, январиин 28. (ТАСС). Французска коммунистическэ партиин политбюро иимэ тогтоол гаргаһан байна:

Забастовко хэхэ тушаа конституци соо бэшэгдэһэн эрхэнүүдые усадхалгада зорюулагдаһан французска правительствын харша хархис хэмжээ-ябуулгануудые политбюро эрид шууд буруушаана. Французска хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэ юу харуулнаб гэхэдэ, забастовконууд юрэл экономическа эрилтэнүүдые бэшэ, харин олонхи ушарта политическэ эрилтэнүүдые табидаг байгаа. 1934 оной февральда болоһон забастовко хадаа фашизмые үгы хэхэ зорилготой байһан юм, харин 1944 оной августда болоһон забастовко —Франциин сүлөөлэгдэхэ сагые түргэдхэхэ зорилготой байгаа. Өөрынгөө уялгада правительствын урбахадань, хүдэлмэришэн анги политическэ харюусалгые даан абажа шадаха гэжэ тус забастовконууд тодоруулан харуулаа.

Правительство хадаа президент Венсан Ориолиин зүбшөөрэлтэйгөөр, бүлэг колонизаторнууд ба американска империалистнуудай талые хаража, конституцида харша тэмсэл ябуулна гэжэ политбюро тоолоно.

Арадай демократиин оронуудта, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба демократическа хүдэлөөндэ, Советскэ Союзда эсэргүү дай бэлэдхэхэ зорилготой американска сэрэгэй материалнуудые Францида буулгалгадань һаад хэхые оролдогшодто, Вьетнам эльгээгдэхэ сэрэгэй ашаануудые гээхээ арсаһан докернуудта, морягуудта, түмэрзамайхидта ба металлистнуудта политбюро ахадүүгэй баяр хүргэнэ.

Синьхуа агентствын буруушаал

ПЕКИН, январиин 31. (ТАСС). Синьхуа агентство иимэ мэдүүлгэ хэхээр түлөөлэгдэһэн байна гэбэл:

Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондо «харбинска хэлсээн» гэдэг ба «московско хэлсээн» гэдэг баталагдаһан хэбэртэйгээр Юнайтед Пресс агентствын январиин 27-до Вашингтонһоо мэдээсээшэнь эхинһээ һүүл хүрэтэрөө худал. Американска правительство ба тэрээгээр дэмжэгдэдэг агентствонууд имагтал уймар хүнэй хэлэжэ болохо шал худал үгэнүүдые тарааһан байна. Жэшээлхэдэ, «Хойто Корея гэээр дамжан советскэ территори дээрэ сухарихыень Хитадай коммунистнуудта зүбшөөрэгдэхэнь»; «Советскэ Союз хадаа Сибирьтэ ба Хойто Кореядэ ниидэлгын һургуулинуудые тогтоохыень Хитадай коммунистическэ сэрэгүүдтэ зүбшөөрхэнь»; «Маньчжурида ба Синьцзянда өөһэдынгөө сэрэгүүдые байралуулхыень Советскэ Союзда зүбшөөрхэнь»; «Хитадай коммунистическэ сэрэгүүдэй главнокомандалагшые Советскэ Союз томилхо, харин главнокомандалагшын орлогшые — Хитадай коммунистнууд томилхо юм», «Ляонин ба Аньдун провинцинууд Хойто-корейскэ сэрэгүүдэй байралха тусхай районууд болгогдохо ба хожом зохистой сагай болоходо эдэ хоёр провинци Кореядэ нэгэдүүлэгдэхэ тухай ойлголсогдоһон байгаа» гэхэ мэтээр тэдэ агентствонууд мэдээсэһэн байгаа. Американска империалистнуудай ба тэдэнээр дэмжэгдэдэг агентствонуудай эдэ худал хуурмаг үгэнүүдынь юу харуулнаб гэхэдэ, эдэнэрэй тон тэнэг тухайда ба Хитадта ябуулдаг агрессивнэ политикынгаа буруу һүрэхэдэ тэдэнэрэй галзуурһан тухайда гэршэлнэ.

Французска колонизаторнуудта эсэргүүсэн вьетнам арад амжалтатайгаар тэмсэнэ

БУХАРЕСТ, январиин 31. (ТАСС). Вьетнамдахи байдалда зорюулһан статья дотороо «Универсул» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

Хитад дотор империалистнуудай түсэбүүдэй буруутан таһалдаһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Гэхэтэй хамта, Вьетнамда империалистнуудай буруутан диилдэлгэ хадаа Азидахи событинуудай хүгжэлтэдэ ехэ удхашанартай. Французска колониальна сэрэгүүд 100 мянга үлүүтэй хүнүүдээ алуулаад байна. Колониальна дайнда зорюулан жэл бүри 60 миллиард франк гаргашална. Эды ехэ материальна хохидолдо ба хүнүүдэй гэмтэлдэ орообошье, французска империалистнуудай сэрэгүүд Вьетнамай ойройдоо арбанай нэгэ хубиие мэдэлдээ абаһан байгаа. Харин тус ороной территориин арбанай юһэн хубинь Вьетнамай Демократическа республикын правительствын мэдэлдэ оронхой. Французска империалистнууд ойройдоо 2 миллион хүн зонтой Сайгон, Хайфон ба Ханой гэхэ зэргын хэдэхэн городуудые мэдэлдээ барижа байна. Гэхэ зуура, Вьетнамай Демократическа правительство хорёод миллион хүн зонтой территориие мэдэлдээ абаа.

Үргэн арад зоноор дэмжэгдэдэг, Вьетнамай Демократическа республикын сэрэгүүд французска сэрэгүүдһээ һурагүй булюу байна. Французска командовани хадаа саашадаа добтолхы биратай ябуулгануудые хэхэ аргаяа барагданхай, французска сэрэгүүд байһан бүхы газарнуудтаа хаа хаанагүй оборонодо орохо баатай болобо.

Вьетнамай Демократическа республикын арми ба партизанууд Сайгон, Гуэ, Ланг-ва, Ханой ба бусад городуудые бэһэлээд байна. Тус городуудта байһан французска сэрэгүүд ба французска засагаархидай хоорондо имагтал авиацяар дамжуулан холбоо барисаан хэгдэнэ, юундэб гэхэдэ, бүхы харгынуудынь партизануудаар таһалагдашоо.

Империалистическэ сэрэгүүдэй солдадуудай моральна байдалынь муудаа.

Франциин Национальна суглаан дээрэ

ПАРИЖ, январиин 31. (ТАСС). Энэ үдэр Национальна суглаан дээрэ, этигэмжэ тухай табан резолюци голосованида табигдаа. Хэгдэхээ байгаа голосованида өөһэдынгөө партинуудай баримталха хараа бодолнуудые тайлбарилан, элдэб партинуудай түлөөлэгшэдэй хэлэһэнэй һүүлээр, Бидо үгэ абажа, правительствода этигэмжэ олгохые шухалашалан дурадхаба.

Этигэмжэ тухай табан резолюци тушаа голосованиин үрэ дүнгүүд юу харуулааб гэхэдэ, Бидогой правительство өөдэгүй олонхи голосуудые абаа. Харин гражданска хэрэглэлнүүдтэ зорюулагдаха гаргашануудай ниитэ суммые баталалгатай холбоотой резолюци тушаа правительство олонхиие туйлажа шадаагүй. Яахадааб гэхэдэ, голосууд тэгшээр хубаарһан (зүбшөөжэ 293 голос, буруушаажа мүн 293 голос үгтэһэн) байха юм. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, Национальна суглаан хадаа Бидогой правительствода этигэхэгүй гэжэ һаналаа хэлээ. Тиигэбэшье, французска конституциин ёһоор, иигэжэ тэнсэһэн ушарнуудта правительствонь засагтаа үлэхэ болоно.

Гражданска хэрэглэлнүүдтэ зорюулагдаха гаргашануудай ниитэ суммань Республикын Соведэй оруулһан хубилалтануудтайгаар, тайлбарилан хэлэбэл, 1098 миллиард франкын орондо 1037 франкаар баталагдаа. (Сэрэгэй хэрэглэлнүүдтэ зорюулагдаһан һомололгые Республикын Совет хубилгангүйгөөр орхиһон байна).

Бүхы бюджедэй проект тушаа этигэмжэ тухай голосовалха үедэ Бидогой правительство 301 голос абаа. 284 депутадууд буруушаажа голосовалһан байха юм.

Чан Кай-шиин бүлэгые Англи эдеэ хоолоор хангана

ЛОНДОН, январиин 31. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Тайбэйһээ мэдээсэһэнһээ мэдэхэдэ, англичанинууд болбол Чан Кай-шиин бүлэгтэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые үгэнэ. Гонконгоор дамжуулагдан Тайбэй тээшэ эдеэ хоолой зүйлнүүд, мал, фураж ябуулагдана.

Дайн үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө

БРЮССЕЛЬ, январиин 28. (ТАСС). Остендын докернууд митинг дээрэ суглараад, бельгийскэ портнуудта ерэхээ байһан американска буу зэбсэгүүдые буулгахагүй гэжэ шиидэбэ. Иимэл шиидхэбэри абаһан Антверпенэй, французска, итальянска, голландска ба датска портнуудай докернуудтай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлбэ.

Шатар

РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Дальне Восточно зонын колхозниигуудай шатара турнир

Хоёрдохи, гурбадахи, дүрбэдэ табадахи, зургаадахи, долоодо турнуудта Дальне-Восточно зон түрүү һууриин түлөө тэмсэл Ко лов, Эрдынеев, Ринчинов ба Аф насьев дүрбэнэй хоорондо боло

8-дахи турта Чердонов Ко ловта, Меньшенин Эрдынеев Якушев Афанасьевта, Пассар Р чиновтэ шүүгдэбэд.

8-дахи турай һүүлдэ Эрды Копылов хоёр 6,5—6,5 очко Афанасьев Ринчинов хоёр 5,5— Пассар—4, Чердонов—2,5, М шенин—1,5 очкотой болоод ба

Шэнэ экспонат

Академик Обручевой нэрэм хизаар ороноо шэнжэлэлгын тын музей болбол 1949 оной мар Мексикадэ амидардаг ак лотли гэжэ загаһа Москва Тимирязевай нэрэмжэтэ музе асарба. Аксолотли болбол со аад, хара ногоон зүһэтэй, дү хүлтэй юм.

Энэ загаһан хадаа загаһа бэрилхэ тусхай хаалта уһа соо һайн харууһалгада бай бал, үдэжэ шадаха байна. Т нэй үрэ хадаа манай эндэхи һан шэнгеэр түрьһэлдэг Жараахайнь хахад жэл бо байхада түрэһэн загаһанай хэмжээтэй томо болодог бай

Музейдэ орогшод тус за хаража ехээр һонирхонод.

В. Барсо

Хүдөө ажахын түрүүшүүл тухай выста

Һаяар Кяхта городой соци тическэ культурын байшан аймагай хүдөө ажахын түрүү тухай выставкэ нээгдэхэнь. выставкэдэ аймагай малажал таряанажалай түрүүшүүлэй лаһан амжалтанууд үргэнөөр руулагдаха, хүдөө ажахын дуктнуудай экспонадууд таб ха байна.

Д. Чимб

Баржын барилга

БАЙКАЛО-КУДАРА. Н скын «Восток» гэжэ олзобор артель жэл бүхэндэ шэнэ үйлэдбэрилгые шудална. тус артелиин барилгын б гол мүрэндэ ябуулагдаха дархалжа байна. Тэдэнэр оной сезон соо бага гол м дэй Управленидэ 1 баржа б үгэһэн байха юм.

И. Баже

ТОБШО ҺОНИНУУ

◆ **Автомашинатай болоб** нофикациин Закаменай а таһаг автомашина абаба. тэрэ машинаараа аймагай зуудаар ябажа, кинокарти дые харуулдаг болохонь.

◆ **Һонирхолтойгоор хара** риин аймагай колхозниигууд линградска байлдаан» гэжэ картиные айхабтар ехээр хон хаража байна.

◆ **Эрхим ангуушан.** Зэды магай «Социализм» колхо гуушан Д. Цагадаев намар агнууриин сезон соо 2500 гэй ангай арһа сельподо ту Бариһан ангуулайнь дунда но, 15 үнэгэн бии.

◆ **Улаан булангуудтай** Мухаршэбэрэй аймагай сомоной Молотовой нэр колхозой таряанажалай 3 дануудта Улаан булангууд хэгдэбэ.

◆ **Кружогууд** эмхидх Кяхтын 7 жэлэй бурят һур танцын, шатарай кружогуу хидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ

Харюусалгата редактор
Д. Д. ЛУБСА

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УД

Гурэнэй Бурят-Монголой нэй орденто оперо ба театрта—«Травиата».

«Прогресс» кинотеатрта- толон оролго».

«Эрдэм» кинотеатрта- лежский регистратор».

Шэлэй заводой хүдэлм клубта—«Ажалай алдар жэ кинокартина.

Мяханай комбинадай к «Антон Иванович сухалда

Мелькомбинадай клубта карад».

Пригороднэ районой к байшанда—«Сэнхир ха

Серовой нэрэмжэтэ к «Аршин Мал-алан».

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан Удэ, ул Ленина, 26 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ), ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомол жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—2224. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.